

ชื่อเรื่อง การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้าง
สุขภาวะชุมชน และคุณค่าผู้สูงอายุในสังคมสูงวัย ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสองเนิน
จังหวัดนครราชสีมา
ผู้วิจัย ธนิตา ผาติเสนะ และจิตติมา โพธิ์ชัย
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ปีพ.ศ. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะชุมชน และคุณค่าผู้สูงอายุในสังคมสูงวัย ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาบริบทชุมชน แบบแผนการดำรงชีวิต สุขภาวะชุมชน และองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร ระยะที่ 2 พัฒนาระบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในชุมชนสู่ตลาดผู้สูงอายุเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นายกอบต. พัฒนาชุมชน แกนนำชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ในตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบสำรวจ แนวทางการสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. พื้นที่ตำบลมะเกลือใหม่ มีชมรมผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็ง มีโรงเรียนผู้สูงอายุ มีศักยภาพของชุมชนหลายด้าน และมีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร ดังนี้ อาหารพื้นบ้าน หม่ำหมู หม่ำเนื้อ ไส้กรอก ผัดหมี่โคราชกึ่งสำเร็จรูป เนื้อวัว ขนมหวาน ผักพื้นบ้านปลอดสารพิษ 2. กระบวนการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารในชุมชนสู่ตลาดผู้สูงอายุเชิงสร้างสรรค์ ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา พบว่าประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ **ขั้นที่ 1 การแสวงหาความรู้** พบว่าได้มีกิจกรรมสนทนากลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาหรือสร้างความรู้ใหม่ขึ้นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารวิเคราะห์อาหารในชีวิตประจำวันของชุมชน และองค์ความรู้ด้านอาหารของผู้รู้และผู้ประกอบอาหาร **ขั้นที่ 2 การประมวลความรู้** ในขั้นนี้ใช้วิธีการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ร่วมคัดเลือกอาหารเพื่อสุขภาพที่ดีแล้วนำอาหารทั้งหมดเข้าสู่ตลาดชุมชนและตลาดผู้สูงอายุต่อไป **ขั้นที่ 3 การใช้ความรู้** ในขั้นนี้ได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้อาหารพื้นถิ่นในระดับชุมชน และได้มีการจัดตั้งตลาดผู้สูงอายุ ภายในตลาดมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาผู้สูงอายุ เช่น อาหาร เสื้อผ้า สินค้าทางการเกษตร รวมถึงสินค้าอื่น ๆ อีกจำนวนมาก และยังมีการแสดงดนตรีของผู้อายุ จากการติดตามประเมินผลตลาดผู้สูงอายุและตลาดชุมชน ตำบลมะเกลือใหม่ พบว่า ตลาดยังคงมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทุกวันศุกร์ ตอนเย็น

ผู้สูงอายุที่มาเดินซื้อของที่ตลาด รู้สึกมีความสุขที่ได้มาตลาด ได้มาพบปะผู้คน ตลาดผู้สูงอายุและตลาดชุมชนช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้การดำเนินการตลาดเป็นไปด้วยดี

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหาร เศรษฐกิจสร้างสรรค์ คุณค่าในตนเองของ ผู้สูงอายุ

Title Knowledge Management of Local Wisdom on Food in Creative Economy to Enhance Community Health and the Elderly Value in Aging Society at Magluemai Subdistrict, Soung Nern District, Nakhon Ratchasima Province
Author Tanida Phatisena and Thitima Phochai
Institute Nakhon Ratchasima Rajabhat University
Year 2019

ABSTRACT

The purpose of this research is to manage knowledge of local wisdom on food in the creative economy to enhance community health and the elderly value in an aging society at Makluemai Subdistrict, Soung Nern District, Nakhon Ratchasima Province. The research is participatory action research. The research method is divided into 2 phases: Phase 1, community context study, living model, community health, and knowledge of local wisdom on food. The sample groups consisted of the president of the Subdistrict Administrative Organization, community leaders and the members of the elderly club were 30 people. The tools consisted of a survey form, group discussion guideline and interview form. Qualitative data analysis was content analysis.

The results showed that 1) the Makluemai subdistrict, there is a strong elderly club, elderly school and have the potential of community and have local wisdom in the food as follows: folk food, sausage, stir-fried sausage, Korat Mee, non-toxic local vegetables. 2) The process of knowledge management of local wisdom on food in the community to the creative elderly market Makluemai subdistrict, Sung Noen District, Nakhon Ratchasima Province found that it consists of 3 steps : Step 1 Knowledge seeking : found that there were group discussion activities aimed at seeking or creating new knowledge from local wisdom in food, analyzing food in daily life of the community and food knowledge of the educator and cook. Step 2

Knowledge processing: at this stage, using the participatory action method of people in the community participate in selecting food for good health and then bringing all food to the community market and the elderly market. Step 3 Using knowledge: at this stage, the knowledge of local food is published at the community level and has established an elderly market within the market, selling products from the elderly wisdom and still have music performances of the aged. From entering the area to follow the results of the elderly market and the community market Maklua Mai Subdistrict found that the market continued to operate continuously every Friday evening. The elderly feel happy to come to the market. They have come to meet people. Elderly and community markets help generate income for the community and community participation makes the marketing process well.

Keywords : Knowledge Management, Dietary Local, Creative Economy, Elderly Value